

HET KRUIS IN DE ASFALTJUNGLE

I

Dit vreemde avontuur begon laat op een avond, toen ik in mijn studeerkamer het tijdschrift *Life* zat te lezen en een bladzij omsloeg.

Op het eerste gezicht scheen er niets op die bladzij te staan wat mij interesseerde. Er stond een pentekening op van een proces dat plaatsvond in New York, 550 kilometer hiervandaan. Ik was nog nooit in New York geweest en had er ook geen behoefte aan, behalve misschien om het Vrijheidsbeeld te zien.

Ik begon de bladzij al om te slaan, toen ik getroffen werd door de ogen van één van de zeven jongens, die terecht stonden wegens moord. De tekenaar had zo'n verbijstering, haat en wanhoop in die blik gelegd, dat ik het blad weer wijd opensloeg om die plaat eens beter te bekijken. Toen ik dat deed, liepen de tranen mij ineens over de wangen.

'Wat mankeert mij toch!' zei ik hardop en veegde ongeduldig een traan weg. Ik bekeek de tekening eens nader. Het waren allemaal tieners en ze behoorden tot de 'Drakenbende'. Bij de tekening stond het verhaal hoe zij in het Highbridge Park van New York een vijftienjarig poliopatiëntje, Michael Farmer, op beestachtige wijze hadden aangevallen en vermoord. De zeven jongens hadden Michael meermalen in de rug gestoken en daarna met hun riemen op zijn hoofd geslagen. Terwijl zij wegliepen, veegden zij het bloed aan hun haar af en zeiden tegen elkaar: 'Zo, die hebben wij goed afgemaakt.'

Ik vond het een weerzinwekkende geschiedenis, die me misselijk maakte. In ons kleine stadje in de bergen leken zulke dingen gewoon onwerkelijk.

Daarom was ik stomverbaasd door een gedachte die me plotseling door het hoofd schoot – alsof die zomaar ergens anders vandaan kwam.

Ga naar New York en help die jongens. Ik begon luid te lachen. ‘Ik? Naar New York gaan? Een plattelandsdominee zich bemoeien met een situatie, waar hij niets van af weet?’

Ga naar New York en help die jongens. De gedachte was er nog steeds, even levendig en blijkbaar volkomen onafhankelijk van mijn eigen gevoelens en opvattingen. ‘Ik zou gek zijn. Ik weet niets van zulke jongens af en wil er ook niets vanaf weten.’

Het hielp niets. Het denkbeeld wilde niet wijken. Ik moest naar New York gaan en bovendien direct, terwijl het proces nog aan de gang was.

Om te begrijpen wat zo’n plan voor mij betekende, is het nodig te weten dat mijn leven, tot op het moment dat ik die bladzij omsloeg, volkomen uitgestippeld was. Uitgestippeld, maar niet saai. Het kleine kerkje in Philipsburg, Pennsylvania, was langzaam maar gestadig gegroeid. Wij hadden een nieuw kerkgebouw, een nieuwe pastorie en onze zendingskas werd steeds groter. Deze groei gaf mij een grote voldoening, want toen ik vier jaar geleden met Gwen voor het eerst Philipsburg inreed, als kandidaat voor de vacature, had de gemeente zelfs geen eigen gebouw. De vijftig gemeenteleden hielden hun samenkomsten in een woonhuis. De bovenverdieping werd gebruikt als pastorie en de parterre als gemeenteruimte.

Ik herinner mij dat Gwens hak door de vloer van de ‘pastorie’ zakte, toen wij door de beroepingscommissie rondgeleid werden. ‘Ja, er moet wel wat aan opgeknapt worden,’ gaf een vrouwelijk gemeentelid toe. Het was een grote vrouw in een jurk van bedrukt katoen. Ik weet nog dat het mij opviel dat haar handen kleine barstjes rond de knokkels hadden en dat die vol vuil zaten van het werk op de boerderij. ‘Wij zullen u even alleen laten om rond te kijken.’ Dus ging Gwen alleen op inspectie naar de bovenverdieping. Alleen al aan de manier waarop ze de deuren sloot, merkte ik dat ze zich verre van gelukkig voelde. Maar de grootste schok kreeg ze, toen ze in de keuken een

la opentrok. Ik hoorde een angstkreet en rende naar boven. En ze waren er nog: een stuk of zeven dikke, zwarte kakkerlakken. Gwen sloeg de la met een klap dicht. 'O, Dave, ik kan dit echt niet opbrengen,' huilde ze.

En zonder mijn antwoord af te wachten, holde ze de trap af, terwijl haar hakken luid klepperden. Ik verontschuldigde mij haastig bij de commissie van ontvangst en volgde Gwen naar het hotel – het enige in Philipsburg – waar ze met de baby op mij zat te wachten. 'Het spijt me, schat,' zei Gwen. 'Het zijn zulke lieve mensen, maar ik ben doodsbang voor kakkerlakken.'

Zij had onze koffers al gepakt. Het was duidelijk dat Philipsburg, wat Gwen betrof, een andere kandidaat zou moeten zoeken.

Maar de zaken liepen anders. Wij konden niet meteen weggaan, omdat ik die avond zou preken. Ik herinner mij niet of het een goede preek was. Toch was er iets in, wat de vijftig mensen in dat kleine huiskerkje scheen te treffen. Verscheidene boeren, met hun ruwe werkhandsen, hadden hun zakdoek nodig. Ik eindigde de dienst en stapte in gedachten al in de auto om door de heuvels weg te rijden, toen een oude man plotseling rechtop ging staan en zei: 'Dominee Wilkerson, wilt u bij ons komen en onze voorganger zijn?'

Het was heel ongebruikelijk om zoiets te doen en het verraste iedereen, ook Gwen en mij. De mensen van dit kleine kerkje van de 'Assemblies of God' hadden geprobeerd een keus te maken tussen diverse kandidaten. Zij waren sinds enige weken vastgelopen en daarom had de oude heer Meyer het heft maar in handen genomen en mij uitgenodigd. Maar in plaats van een tegenstand te ontketenen, zag hij alleen maar knikkende hoofden om zich heen en hoorde hoe de mensen hun instemming betuigden. 'Gaat u maar even naar buiten en bespreek het met uw vrouw. Wij komen straks bij u.' Toen we in de donkere wagen zaten, was Gwen stil. Debbie sliep in haar reiswiegje op de achterbank, met onze koffer naast zich. Alles was gereed; we

konden zo wegrijden. En Gwens zwijgen was een stil protest tegen de kakkerlakken.

‘Wij hebben hulp nodig Gwen,’ zei ik haastig. ‘Wij moeten erover bidden.’

‘Vraag Hem ook over die kakkerlakken,’ zei Gwen somber.

‘Goed, dat zal ik doen.’

Ik boog het hoofd. Daar in het donker, buiten het kleine kerkje, had ik een bijzondere gebedservaring, toen ik Gods wil zocht, door middel van een teken. ‘Een vlies uitspreiden voor de Heer’ wordt zoiets genoemd, omdat Gideon dat ook deed, toen hij probeerde de wil van God voor zijn leven te ontdekken. Hij legde een lamshuid – een vlies – op de grond en vroeg God of er overal dauw mocht komen, behalve op dit vlies. De volgende ochtend was de grond doornat van de dauw, maar Gideons vlies was droog: God had hem een teken gegeven. ‘Heer,’ bad ik hardop, ‘ik zou nu graag een vlies voor U willen uitspreiden. U weet dat wij bereid zijn uw wil te doen, als wij maar weten wat U van ons verlangt, Heer. Als U wilt dat wij hier in Philipsburg blijven, vragen wij U of de beroepingscommissie ons met algemene stemmen kiest. En laat hen uit zichzelf besluiten om de pastorie op te knappen met een behoorlijke koelkast en verwarming...’

‘En Heer,’ viel Gwen mij in de rede, omdat de voordeur van de kerk openging en de commissie op ons toekwam, ‘laat hen aanbieden om die kakkerlakken op te ruimen.’

De hele gemeente volgde de commissie naar buiten en schaarde zich om de auto, waar Gwen en ik nu bij stonden. Mr. Meyer schraapte zijn keel en terwijl hij sprak, hield Gwen mijn hand stevig vast. ‘Dominee en mevrouw Wilkerson,’ zei hij. Hij wachtte even en begon opnieuw. ‘Broeder David en zuster Gwen. Wij hebben zojuist gestemd en iedereen is het erover eens dat wij u als onze nieuwe dominee willen hebben. Met algemene stemmen. Als u wilt komen, zullen wij de pastorie opknappen met een nieuwe verwarming en de rest, en zuster Williams zegt dat wij het huis moeten uitroken.’ ‘Om die kak-

kerlakken kwijt te raken,' voegde Mrs. Williams eraan toe, terwijl ze zich tot Gwen wendde.

In het licht dat vanuit de open voordeur stroomde, zag ik dat Gwen in tranen was. Later, nadat wij iedereen een hand hadden gegeven en terug in het hotel waren, zei Gwen dat zij erg gelukkig was.

En wij waren ook werkelijk gelukkig in Philipsburg. Het leven van plattelandsdominee voldeed mij bijzonder. De meesten van onze gemeenteleden waren boeren of mijnwerkers, Godvrezend en goedgeefs. Zij brachten hun tienden in de vorm van ingeblikte levensmiddelen, boter, eieren, melk en vlees. Zij waren werkzame, gelukkige mensen, die men kon bewonderen en van wie men kon leren. Nadat ik hier meer dan een jaar geweest was, kochten wij een oud honkbalveld aan de rand van het dorp, waar Lou Gehrig eens gespeeld had. Ik herinner mij de dag nog dat ik op de 'homeplate' stond, naar het binnenveld keek en de Heer vroeg om op deze plaats een kerk te bouwen, waarvan de hoeksteen op de 'homeplate' zou komen te staan en de kansel bij het 'honk'. En zo gebeurde het ook. Naast de kerk werd een pastorie gebouwd en zolang Gwen daar de scep-ter zwaaide, kreeg ongedierte geen kans. Het was een aardige, kleine bungalow, met vijf kamers. Aan de ene kant was het uitzicht op de heuvels en aan de andere kant op het witte kruis van de kerk.

Gwen en ik werkten hard in Philipsburg en wij werden er gezegend. Op nieuwjaarsdag 1958 bestond de gemeente uit 250 leden – Bonnie, onze nieuwe baby, inbegrepen.

Maar ik was onrustig. Ik begon een geestelijke onvrede te ervaren, die niet verminderde door het zien van ons nieuwe kerkgebouw op de vijf hectare heuvelland of de steeds groeiende zendingskas of de volle kerkbanken. Ik weet nog heel goed wanneer ik mij dat bewust werd, zoals vele mensen zich belangrijke data in hun leven blijven herinneren. Het was 8 februari 1958. Op die avond besloot ik mijn televisie te verkopen.

Het was laat en Gwen en de kinderen sliepen al. Ik zat naar een televisieuitzending te kijken. Er kwam onder andere een dansscène in voor, waarin een groep schaars geklede meisjes het toneel opkwam met nauwelijks zichtbare kleren aan. Ik herinner mij dat ik plotseling bedacht hoe saai dit alles was. ‘Je wordt oud David,’ waarschuwde ik mezelf. Maar hoe ik ook mijn best deed, ik kon mijn aandacht niet bij het afgezaagde verhaal houden. Ik stond op, draaide de knop om en zag de meisjes verdwijnen in een klein puntje van het scherm. Ik liep van de huiskamer naar mijn studeerkamer en ging in mijn bureaustoel zitten.

‘Hoeveel tijd breng ik iedere avond voor dat televisietoestel door?’ vroeg ik mij af. ‘Minstens een paar uur. Wat zou er gebeuren, Heer, als ik die tv eens verkocht en die tijd doorbracht in gebed?’ Ik was tenslotte de enige in ons gezin die ooit naar de tv keek.

Wat zou er gebeuren als ik iedere avond twee uur in gebed doorbracht? Het was een idee om warm voor te lopen. Vervang televisiekijken door gebed en zie wat er gebeurt.

Maar meteen begon ik allerlei bezwaren te bedenken. Ik was ’s avonds moe; ik had ontspanning nodig en verbreking van de sleur. De tv was immers een onderdeel van onze cultuur en ik vond dat een predikant behoorde te weten waar de mensen naar keken en waar ze over praatten.

Ik stond op uit mijn stoel, deed het licht uit en ging voor het raam staan om naar de door maanlicht overgoten heuvels te kijken. Toen legde ik opnieuw een vlies uit voor de Heer en één, dat voorbestemd was mijn leven te veranderen. Ik maakte het God, naar mijn idee, erg moeilijk, omdat ik de tv eigenlijk niet kwijt wilde.

‘Jezus,’ zei ik, ‘ik heb hulp nodig om deze beslissing te nemen en daarom vraag ik dit van U. Ik zal een advertentie in de krant zetten om dit toestel te verkopen. Als dit plan van U komt, laat er dan direct een koper voor zijn. Laat hem binnen een uur komen – nee, binnen een halfuur, nadat de krant verschijnt.’

Toen ik Gwen de volgende morgen mijn besluit vertelde, was zij allesbehalve onder de indruk. ‘Een halfuur!’ zei ze. ‘Ik heb de indruk, Dave Wilkerson, dat jij helemaal niets voelt voor die gebedsuren.’

Eigenlijk had Gwen gelijk, maar ik plaatste de advertentie toch. Het was een vermakelijk toneeltje, dat zich in onze zitkamer afspeelde, nadat de krant verschenen was. Ik zat op de divan, met aan de ene kant de tv en aan de andere kant Gwen met de kinderen, die mij aanstaarden, terwijl mijn oog gericht was op de grote wekker naast de telefoon. Negenentwintig minuten gingen zo voorbij. ‘Nu Gwen,’ zei ik, ‘het ziet ernaar uit dat je gelijk had. Ik vermoed tenminste dat ik de tv niet...’

Daar ging de telefoon.

Ik nam de hoorn langzaam op en hield mijn ogen op Gwen gericht.

‘U hebt een tv te koop?’ vroeg een mannenstem.

‘Dat klopt. Het is een RCA. Hij is in goede conditie en twee jaar oud.’

‘Hoeveel vraagt u ervoor?’

‘Honderd dollar,’ zei ik vlug, hoewel ik er tot op dat ogenblik niet over nagedacht had.

‘Ik neem hem,’ zei de man zonder meer.

‘Maar wilt u hem niet eerst zien?’

‘Nee, dat hoeft niet. Zorgt u maar dat hij over een kwartier klaarstaat, dan kom ik hem halen. Het geld breng ik meteen mee.’

Mijn leven is sindsdien totaal veranderd. Iedere avond ging ik, in plaats van naar de tv te kijken, naar mijn studeerkamer, sloot de deur en begon te bidden. In het begin leek de tijd eindeloos en werd ik erg onrustig. Daarna bestemde ik een deel van deze tijd voor het systematisch lezen van de bijbel. Vroeger had ik nooit de bijbel helemaal doorgelezen, met elk geboorteregister erbij. Ook leerde ik hoe belangrijk het is om het evenwicht te houden tussen de voorbede en het dankgebed. O, wat heerlijk is het om een vol uur door te brengen met alleen maar

dankbaar zijn. Het geeft je leven een totaal ander perspectief.

En het gebeurde tijdens een van deze gebedsnachten dat ik het tijdschrift *Life* inkeek. Ik had me de hele nacht al wat onrustig gevoeld. Ik was alleen thuis. Gwen en de kinderen waren op bezoek bij haar ouders in Pittsburgh. Lange tijd had ik in gebed doorgebracht. Ik ervoer Gods tegenwoordigheid en toch voelde ik ook, hoewel ik het niet kon verklaren, een grote, diepe droefheid. Het kwam opeens over mij en ik vroeg mij af wat dit kon betekenen. Daarom stond ik op en deed het licht in mijn studeerkamer aan. Ik voelde mij onbehaaglijk, alsof ik een opdracht had ontvangen, terwijl ik er niet achter kon komen wat die was.

‘Wat hebt U mij te zeggen, Heer?’ vroeg ik. Ik liep de studeerkamer op en neer, terwijl ik probeerde te ontdekken wat er met mij aan de hand was. Op mijn schrijftafel lag het tijdschrift *Life*. Ik liep ernaartoe om het op te pakken. Maar onmiddellijk corrigeerde ik mezelf. Nee, daar zou ik niet intrappen om een tijdschrift te gaan lezen tijdens mijn gebedsuur!

Ik begon opnieuw heen en weer te lopen en telkens als ik bij mijn schrijftafel kwam, werd mijn aandacht getrokken door dat tijdschrift.

‘Heer, is er iets wat U mij wilt laten zien?’ vroeg ik hardop, terwijl mijn stem luid door het stille huis klonk.

Ik ging weer op mijn bruinleren draaistoel zitten en met een bonzend hart opende ik het tijdschrift, alsof ik mij op de grens bevond van iets wat groter was dan ik kon begrijpen. Een ogenblik later keek ik naar de pentekening van die zeven jongens en de tranen liepen mij over de wangen.

De volgende avond was er bidstond in onze kerk. Ik besloot de gemeente te vertellen over mijn nieuwe gebedservaring in de uren van twaalf tot twee ’s nachts en de vreemde ingeving, die daaruit voortgekomen was.

Die woensdagavond was het bitterkoud en het sneeuwde. Er kwamen niet veel mensen; de boeren waren blijkbaar bang

in de stad vastgehouden te worden door een sneeuwstorm. Zelfs de paar dozijn mensen uit het stadje zelf kwamen stuk voor stuk laat binnen en gingen achteraan zitten, wat altijd een slecht teken is voor een predikant, want het houdt in dat je tot een ‘kille’ gemeente moet spreken.

Ik probeerde zelfs niet te preken, die avond.

Toen ik opstond, vroeg ik iedereen om dichterbij te komen. Ik sloeg *Life* open en hield het hun voor. ‘Kijk eens goed naar de gezichten van die jongens,’ zei ik. En daarna vertelde ik hoe ik erover in tranen was geweest en op welke wijze ik een duidelijke opdracht had gekregen om zelf naar New York te gaan om te proberen die jongens te helpen. Mijn gemeenteleden staarden mij onbewogen aan. Ik kon hen helemaal niet bereiken en ik begreep wel waarom. Iedereen zou een instinctieve afkeer voelen voor die jongens en geen sympathie. Ik kon immers zelf mijn eigen reactie niet begrijpen.

Toen gebeurde er iets merkwaardigs. Ik vertelde de gemeente dat ik naar New York wilde gaan, maar geen geld had. En ondanks het feit dat er zo weinig mensen aanwezig waren en ondanks het feit dat zij niet begrepen wat ik wilde, kwamen mijn gemeenteleden die avond zwijgend naar voren en legden één voor één een offerande op de avondmaalstafel. Het bedrag was vijfenzeventig dollar, precies genoeg om met de auto heen en terug naar New York te gaan.

Donderdag was ik klaar om te vertrekken. Ik had Gwen opgebeld en haar uitgelegd – niet erg geslaagd, vrees ik – wat ik van plan was te doen.

‘Weet je zeker dat dit de leiding van de Heilige Geest is?’ vroeg Gwen.

‘Ja, lieveling, daar ben ik van overtuigd.’

‘Nu, zorg er dan in ieder geval voor dat je een paar warme sokken aantrekt.’

Donderdagmorgen vroeg stapte ik met Miles Hoover, de jeugdleider van onze kerk, in mijn oude wagen en zwijgend

reden we weg. Er was niemand om ons uitgeleide te doen, wat een duidelijk teken was van het volkomen gebrek aan enthousiasme inzake onze tocht. En dit gebrek bestond niet alleen bij alle anderen, ik had het zelf ook. Ik bleef mezelf afvragen waarom ter wereld ik naar New York ging met een uitgescheurde bladzij van *Life* in mijn zak. Ik bleef mezelf afvragen hoe het kwam dat de gezichten van die jongens me een verstikkend gevoel gaven, zelfs nu nog en telkens wanneer ik ernaar keek.

‘Ik ben bang, Miles,’ bekende ik ten slotte, toen we over de Pennsylvania-tolweg reden.

‘Bang?’

‘Dat ik iets onzinnigs doe. Ik wou maar dat er een manier was om er zeker van te zijn dat dit werkelijk Gods leiding is en niet alleen maar een gek idee van mezelf.’

Wij reden een tijd lang zwijgend door.

‘Miles?’

‘Hm...’

Ik hield mijn ogen recht op de weg gericht, te verlegen om hem aan te kijken. ‘Ik wil dat je iets probeert. Pak je bijbel en sla hem lukraak open en lees mij de eerste tekst voor, waar je je vinger op legt!’

Miles keek mij aan, alsof hij me ervan beschuldigde een of andere bijgelovige ritus in praktijk te brengen, maar hij deed toch wat ik hem vroeg. Hij nam zijn bijbel van de achterbank. Uit een hoekje van mijn oog zag ik hoe hij zijn ogen sloot, zijn hoofd achterover boog, het boek opensloeg en zijn vinger gedeceerd op een bepaalde plek van de bladzijde zette.

Daarna las hij het voor zichzelf en vervolgens zag ik hoe hij zich omdraaide en mij aankeek, maar hij zei niets.

‘En?’ zei ik.

Het was de honderdzesentwintigste Psalm, vers vijf en zes.

‘Wie met tranen zaaien, zullen met gejuich maaïen. Hij gaat al wenende voort, die de zaadbuidel draagt; voorzeker zal hij komen met gejuich, dragende zijn schoven.’

Wij waren bijzonder bemoedigd, toen wij verder naar New

York reden. En dit was maar goed ook, want het was de laatste bemoediging, die wij voor een lange, lange tijd zouden krijgen.